

Alternatieve begroting

D66
breda

**Laat iedereen vrij,
maar niemand vallen.**

Voorwoord

Breda staat voor een grote opgave om robuust de toekomst tegemoet te treden. De klimaatcrisis, de coronacrisis, de kansencrisis, de oorlog in Oekraïne, de stijgende inflatie en de woningcrisis maken dat we in heftige tijden leven. Het beroep van Bredanaars op de gemeente om Breda door deze crises heen te loodsen is daarom terecht ontzettend groot. Sommige crises vragen al langer om aandacht, andere maken dat er onverwacht extra uitdagingen bij komen. Daarom moeten we niet rigide vasthouden aan eerder gemaakte afspraken, maar juist meebewegen. De afgelopen jaren hebben we daartoe al veel in gang gezet. Nu de oorlog in Oekraïne nog duidelijker de kwetsbaarheden van onze samenleving zichtbaar maakt, moeten we ervoor kiezen om Breda echt klaar te maken voor de toekomst.

D66 Breda maakt echt duidelijk andere keuzes. Niet voor de korte termijn, maar juist met de blik op de toekomst. Keuzes waarmee we de energierekening omlaag brengen, waarmee we met Verbeter Breda keihard werken aan kansengelijkheid en de waarmee we de begroting wel laten sluiten. Dat alles presenteren we in deze begroting. Daarmee bieden we een alternatief aan voor de plannen van het college. Omdat er betere, andere en duurzame keuzes nodig zijn voor de toekomst van ons mooie Breda. Het Breda dat we samen maken.

Deze tijden vragen om een toekomstgerichte visie en de durf om voor die visie te gaan staan. In dat streven presenteren we deze begroting aan de stad, de dorpen en de raad. Daarmee willen we de discussie verrijken. We gaan daarom graag het gesprek met u aan.

Ik wens u veel leesplezier.

Namens de D66 Breda fractie,

Joek van Pul

Fractievoorzitter D66 Breda

Een duurzame en levendige stad

Klimaat en energie

Klimaatverandering is allang geen theoretisch risico meer. De gevolgen van de veranderingen in ons klimaat merken we steeds vaker en heftiger. Bovendien laat de energierekening zien dat de tijd van vertrouwen op fossiele brandstoffen nu echt definitief voorbij is. D66 zet daarom vol in op het vergroenen van de stad, verduurzaming en het verlagen van de energierekening om Breda klaar te maken voor de toekomst en Bredanaars daarbij te ondersteunen. Dat doen we door jaarlijks 0,5 miljoen euro in te zetten om de doelen uit de klimaatbegroting te halen.

Om Bredanaars te stimuleren en helpen bij het verduurzamen van hun huis, verdubbelen we het verduurzamingsfonds om zo het isoleren van huizen te versnellen. Daarmee komt er 10 miljoen euro beschikbaar. Ook ondernemers, buurthuizen en sport- en cultuurverenigingen kampen op dit moment met torenhoge energierekeningen. De noodzaak om ook bedrijven en organisaties te verduurzamen is groot en ondernemers en besturen van verenigingen en buurthuizen verdienen daarbij ondersteuning vanuit de gemeente. Daarom zetten we voor deze organisaties een vergelijkbaar fonds in, waar nog eens 5 miljoen euro voor beschikbaar komt. We maken de voorwaarden voor deze verduurzamingsleningen zo aantrekkelijk en toegankelijk mogelijk.

We hebben expliciet oog voor energiearmoede en ondersteunen studenten, kwetsbare inwoners en mensen die net buiten de energietoeslag vallen met het betalen van hun energierekening.

Duurzame mobiliteit

Om Breda bereikbaar te houden, veel huizen te kunnen bouwen en gezonde lucht voor de toekomst te garanderen moeten we anders na gaan denken over de manier waarop we ons verplaatsen. Dat vereist dat we investeren in de fiets als écht alternatief voor de auto, ons openbaar vervoer verbeteren en werk maken van een mobiliteitshub. Alleen zo maken we de ambities van Breda als negende stad van Nederland waar. Daarom trekken we 2 miljoen euro uit voor een nieuwe fietsenstalling en investeren we in het verbeteren van fietspaden, voetpaden en het OV naar onze dorpen en omliggende steden. Zo gaan we van grijs, druk en vervuilend naar groen, leefbaar en duurzaam.

De fiets moet centraal komen te staan. Daarom moeten we afscheid nemen van het goedkoop parkeren. Dit levert de stad niets op en kost ons alleen maar geld. Dit terwijl we al ons geld nodig hebben om te investeren in de toekomst. Door de maatregelen uit het coalitieakkoord op parkeren terug te draaien en de parkeertarieven voor velden en garages juist te verhogen snijdt het mes aan twee kanten. We stimuleren zo duurzame en gezonde opties als fietsen en wandelen, terwijl we tegelijkertijd extra geld ophalen voor de toekomst van Breda. Dat geld kunnen we investeren in een groene leefomgeving, een gezonde stad en duurzame mobiliteit.

Grondstoffencentrum

Onze milieustraten zijn verouderd en laten zich kenmerken door lange rijen. Om de transitie van afval naar grondstoffen af te ronden is een betere milieustraat nodig, waarin je afval beter en makkelijker kunt scheiden. Daarom trekken we in 2025 8 miljoen euro uit voor een nieuw grondstoffencentrum.

Arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt staat onder grote druk. Heel veel bedrijven hebben moeite om vacatures in te vullen. Aan de andere kant staan veel bedrijven op omvallen nu steun aan bedrijven vanuit de coronaperiode afloopt en de energiekosten en inflatie enorm stijgen. De verwachting is dat dit ondanks lokale en nationale steunmaatregelen zal resulteren in faillissementen. De eerste signalen daarvan zien we al. Door deze faillissementen dreigen veel mensen hun baan kwijt te raken. Dit terwijl er een grote vraag is naar nieuwe werknemers. Hoe erg het ook is voor individuele bedrijven dat ze failliet gaan, het biedt ook een kans voor hun medewerkers om snel weer aan te werk te zijn bij andere bedrijven. Dat vraagt om een proactieve houding van de gemeente en partijen op de arbeidsmarkt. Niet afwachten totdat een bedrijf failliet verklaard is en de medewerkers in de WW zitten, maar proactief het gesprek voeren met de bedrijven die het zwaar hebben om hun medewerkers naar een nieuw baanperspectief te leiden.

Als er bijvoorbeeld al op een vroeg moment wordt geconstateerd dat er (extra) scholing nodig is, kan daar al mee gestart worden en is het vinden van een aansluitende nieuwe baan makkelijker. Hier investeren we 2 miljoen euro in. We gaan daarbij uit van inzet van het brede instrumentarium dat er al is op het gebied van arbeidsmarkt, maar zetten daarnaast ook in op een proactieve benadering, meer sturing aan de voorkant op het beperken van instroom in de WW en bijstand en het stimuleren van door- en uitstroom. We kijken bovendien naar innovatieve oplossingen om drempels weg te nemen voor mensen die nu niet werken en bijvoorbeeld in de bijstand zitten en helpen statushouders zo snel mogelijk aan een baan, via een gespecialiseerd loket.

Cultuur

Cultuur is van een ontzettend grote waarde. Het is een aanjager voor toerisme, bouwsteen van ons vestigingsklimaat, onmisbaar onderdeel van onderwijs, zichtbaar op onze straten en een vliegwiel voor ontmoetingen en vernieuwing. Maar zonder makers is er geen cultuur. Nieuwe makers moet we dus koesteren. Het vinden van de juiste werkruimte voor jonge culturele makers wordt alleen steeds lastiger. Daarom investeren we 5 miljoen euro in culturele broedplaatsen waar nieuwe makers kunnen landen.

Maar met alleen huisvesting alleen zijn we er niet. We moeten onze jonge makers blijven ondersteunen. We hebben in Breda goud in handen met de goede kunstopleiding die onze stad rijk is. Daarom stellen we jaarlijks 0,3 miljoen euro extra beschikbaar voor de ondersteuning van culturele makers.

Openbare ruimte

We lopen de achterstand die we hebben op het onderhoud van onze openbare ruimte in. Per saldo is dat een verbetering van de huidige situatie. Het onderhoudsniveau als geheel hoeft voor D66 niet verder omhoog. Daarmee besparen we 6 miljoen euro. Dat geld besteden we aan het verbeteren van de openbare ruimte, door bijvoorbeeld extra bomen te planten, openbare toiletten te plaatsen en wateropslagplekken aan te leggen.

De huidige ouderwetse en domme afvalbakken op straat passen niet in deze tijd. Wij investeren liever in slimme en duurzame afvalbakken waarin afval gescheiden kan worden en die doorgeven wanneer ze geleegd moeten worden, zodat ze minder vaak leeg gemaakt hoeven worden. Dat is duurzamer én goedkoper. Daarnaast investeren we in een gezonde en schone leefomgeving, bijvoorbeeld met extra sportroutes en -plekken en een verbetering van de luchtkwaliteit in Breda door onder meer city trees.

Dierenwelzijn

We willen graag meer invulling en prioriteit aan dierenwelzijn geven. Daarom komen we met een ambitieuze dierenwelzijnsnota. Daarvoor trekken we 0,5 miljoen uit.

Een sociale en gezonde stad

Verbeter Breda

Het creëren van gelijke kansen is niet alleen belangrijk voor individuele Bredanaars, maar ook voor Breda als stad. Kansengelijkheid moet daarom hoog op de agenda staan, juist in tijden van crisis.

Daarom is het dringend noodzakelijk om nu echt vol in te zetten op Verbeter Breda en zo te voorkomen dat de kansenongelijkheid groeit met alle crises die nu op ons afkomen. D66 heeft er het volste vertrouwen in dat de bewoners, geholpen door maatschappelijke partners met goede initiatieven komen waarmee er echt werk gemaakt wordt van het dichtens van de kloof. Dat vereist langdurig en fors investeren. Daarom verhogen wij de inzet voor Verbeter Breda met 2,2 miljoen euro.

Preventie en gezondheid

Iedereen in Breda verdient een goed en gezond leven. Voor een gezond Breda en een financieel duurzaam sociaal domein, is een beweging naar de voorkant hard nodig. Het voorliggend veld is daarbij een onmisbare factor. Wij halen daarom de nu geplande bezuiniging van tafel en geven de maatschappelijke organisaties juist een fatsoenlijke basis om hun belangrijke preventieve werk de komende jaren voort te zetten. Daarbij verdubbelen we het budget voor vroegsignalering van gezondheidsproblemen en investeren we in een gezonde leefstijl.

Volgens de GGD heeft een op de drie jongeren last van psychische klachten en liep het percentage jongeren dat zich gelukkig voelt de laatste jaren in een steile lijn naar beneden. Ook de eenzaamheid onder volwassenen neemt gestaag toe. Daarom beperken we ons in onze investeringen in preventie niet tot leefstijl, maar richten we ons juist ook op mentale gezondheid. Dat is nodig om Breda ook mentaal weerbaar te houden.

Senioren

We verdubbelen het budget voor Breda Senior. Daarnaast geeft de seniorenraad aan dat de inzet van sport- en beweegcoaches noodzakelijk is voor de gezondheid van ouderen. Het plan om de sportcoaches uit de wijken te halen gaat dan ook van tafel. Zo zorgen we er samen voor dat iedereen gelukkig en gezond oud kan worden in Breda.

Financiën en bedrijfsvoering

Lokale lasten

In weinig gemeenten is de ongelijkheid in lasten tussen huiseigenaren en huurders groter dan in Breda. Dit verschil staat kansengelijkheid in de weg. Daarom verkleinen we de kloof tussen de lasten voor woningeigenaren en de lasten voor huurders.

In een groeiende stad met steeds meer afval kiezen we voor het meest duurzame afvalstelsel. Schoon moet lonen en de vervuiler betaalt. Daarom betaal je als het aan D66 ligt alleen voor het ophalen van grofvuil als je daar gebruik van maakt. Door het tarief terug te brengen komen de kosten daarvoor alleen terecht bij de gebruikers van deze service, en niet bij alle inwoners. De afvalstoffenheffing verlagen we ten opzichte van het college vanaf 2023 elk jaar met 1%.

Net als het college kiest ook D66 voor een verlaging van de rioolheffing. Dat doen we op zo'n manier dat we nog steeds voorbereid zijn op de steeds groter wordende uitdagingen op het gebied van droogte en extreme neerslag.

De Onroerendezaakbelasting (OZB) van Breda is een van de allerlaagste van Nederland. De afgelopen jaren is deze ook steeds verder gedaald, terwijl onze structurele financiële ruimte op is en zelfs negatief wordt. Dat is niet langer houdbaar en zorgt ervoor dat onze gemeente zijn kerntaken steeds minder goed kan uitvoeren. Dat zorgt bijvoorbeeld voor problemen bij het vorm geven van de energietransitie, waar we nu al een grote achterstand op hebben. Om een structureel sluitende begroting te kunnen aanbieden, verhogen we de OZB vanaf 2023 jaarlijks met 5%. Zo verzekeren we ons van de financiële ruimte die nodig is voor een grote stad als Breda, terwijl onze OZB in 2026 dan nog steeds de op twee-na-laagste is van gemeenten met meer dan 100.000 inwoners (exclusief de 4 grote steden).

Het totaalpakket van OZB, afvalstoffenheffing en riool zorgt ervoor dat we meer ruimte in onze portemonnee krijgen, terwijl de kloof tussen lasten voor huurders en lasten voor kopers kleiner wordt.

Bedrijfsvoering

Er komen steeds meer taken naar de gemeente. Het sociaal domein, de energietransitie en het bouwen van woningen leggen een toenemende druk op onze organisatie. Wij zien dat het niet meer lukt om al onze taken en ambities uit te voeren. Zwerfvuil blijft liggen, meldingen en vergunningen worden te langzaam behandeld en mensen moeten langer wachten op zorg. Met het doorvoeren van een reële loonprijsindexatie zorgen wij ervoor dat we niet bezuinigen op onze organisatie. Door dit ook in de subsidies door te voeren laten we ook onze maatschappelijke organisaties niet in de kou staan. Hier trekken we 23 miljoen euro voor uit. Zo kunnen we onze gemeentelijke taken en ambities blijven uitvoeren en doen we recht aan het belangrijke werk van onze maatschappelijke organisaties. Cruciale toekomstgerichte ambities mogen niet de dupe worden van krapte in het personeelsbeleid. Als er keuzes gemaakt moeten worden, zullen we altijd voor de toekomst, het klimaat en kansengelijkheid kiezen.

Daarnaast gaan we de bedrijfsvoering van de gemeente verduurzamen. Dat doen we onder andere door circulair en duurzaam in te kopen en ons eigen vervuulende wagenpark geleidelijk te vervangen door zero-emissie voertuigen.

Financiële paragraaf

Meerjarenperspectief	2023	2024	2025	2026	Vershil
Stand BG 2022	0,01	0,19	2,69	-	-
Besluiten in omloop na BG 2022	- 0,49	- 0,49	- 0,48	- 0,47	-
Effecten dec 2021 en mrt 2022	13,90	24,39	30,32	19,93	-
Vennootschapsbelasting	- 0,97	0,84	- 0,44	- 0,18	-
Subtotaal voor coalitieakkoord	12,45	23,25	32,09	19,27	-
Keuzes coalitieakkoord <> BG23	- 12,35	23,08	- 31,57	25,25	-
Stand na coalitieakkoord <> BG23	0,10	0,17	0,52	5,98	-
Meicirculaire	12,71	20,62	28,57	15,10	-
Stand na meicirculaire	12,81	20,79	29,09	9,12	-
Compensatie LPI	7,38	12,46	17,40	21,81	22,65
Stand na LPI bezuiniging; voor BG23	5,43	8,33	11,69	- 12,69	- 22,65
Keuzes coalitie BG23	- 4,63	1,63	- 1,59	- 1,59	5,34
Stand na keuzes BG23	0,80	6,70	10,10	- 14,28	- 17,31
Keuzes D66 tov coalitieakkoord	1,63	- 1,29	2,56	14,32	
Stand na keuzes D66 tov coalitieakkoord / BG23	2,43	5,41	7,55	0,04	- 5,21

Impulsen structureel	2023	2024	2025	2026	Vershil
Verbeter Breda	- 2,00	- 2,50	- 2,50	- 2,50	- 2,20
Toeristen informatiepunt (VVV kantoor)	-	-	-	-	0,40
Verhoging budget Citymarketing organisatie	-	-	-	-	2,00
Infrastructuurfonds	-	-	-	-	4,00
Inloopstraten van 15 naar 30 minuten gratis	-	-	-	-	1,80
1e parkeervergunning gratis en 3e duurder	-	-	-	-	0,80
Verlagen parkeertarief velden en garages	1,50	1,50	1,50	1,50	8,80
Breda senior continueren	- 0,20	- 0,20	- 0,20	- 0,20	- 0,50
Vroegsignalering gezondheid en investeren gezond leven	- 0,40	- 0,40	- 0,40	- 0,40	- 0,80
Deltaplan onderwijs en arbeidsmarkt	- 0,50	- 0,50	- 0,50	- 0,50	- 1,20
Verhogen onderhoudsniveau dorpen en wijken	-	-	-	-	6,00
Grof huishoudelijk afval ophalen gratis	-	-	-	-	1,20
Revolverend verduurzamingsfonds van 5 mln --> 10 mln	- 0,30	- 0,30	- 0,30	- 0,30	- 0,60
Verlagen precario met 25%	-	-	-	-	1,12
Veiligheid	- 0,25	- 0,50	- 0,50	- 0,50	- 1,75
Extra wethouder en ondersteuning	-	-	-	-	1,60
OZB +5%	1,92	3,94	6,06	8,28	20,19
D66: Afvalstoffenheffing +1%	- 0,27	- 0,55	- 0,84	- 1,14	- 2,81
D66: Variant 3 klimaatbegroting	- 0,50	- 0,50	- 0,50	- 0,50	- 2,00
D66: Revolverend fonds organisaties/ondernemers 5 mln	- 0,15	- 0,15	- 0,15	- 0,15	- 0,60
D66: Cultuurmakers	- 0,30	- 0,30	- 0,30	- 0,30	- 1,20
Totaal impulsen structureel	- 14,89	- 20,59	- 17,92	- 5,74	37,75

Impulsen incidenteel	2023	2024	2025	2026	Vershil
D66: Toegankelijkheid: openbare toiletten		- 0,50			- 0,50
D66: Uitbreiding en vernieuwing afvalbakken		- 1,00	- 1,00		- 2,00
D66: Verduurzaming wagenpark		- 1,00	- 1,00		- 2,00
D66: Meer bomen	- 0,50	- 0,50	- 0,50	- 0,45	- 1,95
D66: Nieuwe milieustraat, grondstoffencentrum			- 8,00		- 8,00
D66: Dierenwelzijnsnota		- 0,50			- 0,50
D66: Aanpak (energie)armoede	- 1,00	- 1,00			- 2,00
D66: Culturele broedplaatsen	-	- 2,50	- 2,50		- 5,00
Totaal impulsen incidenteel	- 2,20	- 7,60	- 14,60	- 0,60	- 21,95

Ombuigingen	2023	2024	2025	2026	Vershil
Voorliggend veld ombuiging	-	-	-	-	- 2,00
Combinatiefuncties	-	-	-	-	- 1,70
Totaal ombuigingen	5,25	3,05	2,05	2,55	- 3,70

Ombuigingen	D66	Vershil
Vrije ruimte BG23 2022	53,90	53,90
Infrastructuur: (wegen en) fietspaden	- 6,00	3,00
Openbare ruimte en pleinenaanpak	- 4,00	2,00
D66: Fietsenstalling	- 2,00	- 2,00
D66: Mobiliteitshub	- 3,00	- 3,00
Totaal impulsen	- 49,90	-
Restant om kansen te pakken	4,00	-

Lasten	2023	2024	2025	2026
OZB woningen - % mutatie	5%	5%	5%	5%
OZB niet-woningen - % mutatie	5%	5%	5%	5%
Rioolheffing - % mutatie	-8,8%	2%	2%	2%
Afvalstoffenheffing - % mutatie	1%	1%	1%	1%

Alternatieve begroting

**Laat iedereen vrij,
maar niemand vallen.**

D66
breda